

ԿՐԹՆԵԿՆ—ԲԵՐՈՅՆԿՆ

«Իսկզբանէ էր Բանն, եւ Բանն էր առ Աստուած, եւ Աստուած էր Բանն»։ (Յովն. Ա. 1—10)։

Յիսուս Քրիստոսի ծննդեամբ և մկրտութեամբ իւրաքանչիւր անգամ մենք սկիզբն ենք դնում եկեղեցական տօների և նոր տարեշրջանի մէջ մտնում։ Իսկ ամէն բանի սկզբի վերայ մատնանիշ է անում Յովհաննու աւետարանից վերև բերած հաստուածը։ Ս. Գրքի առաջին երեսն սկսուում է՝ «Սկզբում Աստուած ստեղծեց երկինքն և երկիրը» խօսքերով, իսկ փրկութեան պատմութեան առաջին երեսն սկսուում է՝ «ամէնից առաջ կար Բանը, և Բանն էր Աստուծոյ մօտ և Աստուած էր Բանը»։

Եկեղեցւոյ չորս աղբիւրները, որոնց վերայ հաստատուած է նա, են չորս աւետարանիչները։ Մատթէոսը—Իսրայէլի աւետարանիչը, սկսում է իւր աւետարանը Քրիստոսի ծննդաբանութեամբ Աբրահամից։ Մարկոսը—հռովմէացւոց հզօր տէրութեան համար Պետրոս առաքեալի թարգմանիչը, ցոյց է տալիս Փրկչին իբրև մարդու։ Նա սկսում է իւր աւետարանը անմիջապէս Քրիստոսի մկրտութեամբ, որին հետևում է Փրկչի ամբողջ գործունէութիւնը։ Ղուկասը—հեթանոսների առաքեալ Պողոսի ընկերակիցը, սկսում է իւր աւետարանը Զաքարիայից և ապա տալիս է Քրիստոսի ծննդաբանութիւնը և հասցնում մինչև Ադամ։ Իսկ Որոտման Որդին-Յովհաննէս աւետարանիչը, արծուի թևերի վերայ բարձրանում է ամպերից էլ վեր։ Նախքան լեռների, երկնքի և աշխարհի ստեղծուելը, ինչ որ Աստուծոյ մօտ էր—անա այս է նորա աւետարանի սկիզբը կազմում։ Այդ աւետարանը կարդալով, մեզ այնպէս է թուում, թէ մենք ամէնից առաջ մտնում ենք մի սրբութիւն, մի եկեղեցի, որտեղ մենք

հոգեպէս բարձրանում ու յաւիտենական ոգով լցւում ենք: «Ամէնից առաջ Բանն էր, և Բանն էր Աստուծոյ մօտ, և Աստուած էր Բանը»:

Ուրեմն ի՞նչն էր ամէնից առաջ:

Բանն էր, Աստուծոյ տէրութեան՝ Աստուծոյ էութեան պատկերը: Ամէնից առաջ Նա էր, որ նոյն աւետարանի մէջ կեանք, ճշմարիտ լոյս, մարդկանց լոյս է անուանուում: Ամէնից առաջ Նա էր, որի երկրային կեանքը, ժամանակաւոր գոյութիւնը, որի առանձնապէս սիրոյ կապը իւր Հօր հետ փառաւորւում է այն խօսքով թէ՛ «Աստուծուն ոչ ոք չէ տեսել, բացի Միածին Որդուց, որ Հայր Աստուծոյ մօտ է, որը և մեզ աւետարանեց»:

«Բան» կոչւում է Աստուծոյ Միածին Որդին, որովհետեւ, ինչ որ գաղտնի, ծածուկ էր Նա հրապարակ հանեց, ինչ որ անտեսանելի էր, տեսանելի դարձրեց, և ստեղծագործութեան ժամանակ Աստուծոյ մտածմունքներին մասնակցեց: Ի՞նչ որ Նա ասում է, իսկոյն կատարւում է, ամէն ինչ Նրա միջոցով է ստեղծուել և առանց Նրա սշինչ չէ ստեղծուել: Երբ որ մարդու սիրտը լի է, խօսում է բերանը: Աստուծոյ սրտի լիութիւնն էլ Նրա խօսքի մէջ էր, այն խօսքի, այն Բանի, որ Աստուած էր և Աստուծոյ մօտ էր: Ուրեմն Բանը չստեղծուեց, այլ Նա կար: Բանի որ Աստուած կար, Բանը Նրա մօտ էր, Նրա խորհրդակիցն էր, Նրա սիրտը, Նրա մի ուրիշ կէտը: Նա Աստուծոյ մօտ էր, և Աստուած ինքն էր հէնց, և ուրեմն, Բանը Աստուծուց բաժանուած չէ, այլ Նրա հետ մի է: Յովհաննէս աւետարանչի աւետարանը սկսւում է «և Բանն էր Աստուած» խօսքերով և վերջանում է նոյն խօսքերով, երբ թերահաւատ Թովմասը ծունկ է չոքում յարուցեալ Քրիստոսի առաջ և ասում. «Իմ Տէր, իմ Աստուած»: Նա կեանք էր և կեանքն էր մարդկանց լոյսը: Օ՛հ, եթէ ամէնքը, ամէնքը հաւատային և խորհրդածութեան առարկայ դարձնէին, որ ոչ միայն մարմինն ու արիւնը, ուտելն ու խմելն է մարդկանց կեանքը, այլ այն, որ Աստուծուց տուած կեանքը փայլում է մարդկային

դատողութեան մէջ իբրեւ լուսաւորութիւն, խղճի մէջ իբրեւ դատաստան բարւոյ և չարի մասին, սրտի մէջ իբրեւ հիմք սիրոյ, կամքի մէջ իբրեւ ազատութիւն և սարգուծութիւն: Եւ, ուրեմն, որովհետեւ Աստուծոյ Որդին առաջ է գալիս իբրեւ ճշմարտութեան թագաւոր, պահանջում է մեզանից նաեւ հպատակութիւն և հնազանդութիւն: «Ով ճշմարտութեան Որդի է, նա կլսէ իմ ձայնը»: Աշխարհ գալով նա մի դատաստան է բերում, որ կոյրերը պիտի տեսնեն և տեսնողները պէտք է կուրանան, եթէ այս կարծեցեալ տեսնողները իրենց վատ գործերի պատճառով խաւարն աւելի սիրեն քան լոյսը: Լոյսը երևում է խաւարի մէջ և խաւարն իւր ամբողջ տգիտութեամբը, անաստուածութեամբը չպիտի կարողանայ լոյսին յաղթել:

Այս բանի համար մի վկայ ուղարկուեց. այդ վկան Յովհաննէս Մկրտիչն էր: Ոչ թէ սա էր լոյսը, այլ սա միայն առաւօտեան արշալոյսն էր. ոչ թէ ամբողջ Բանն էր, այլ այդ Բանի մի ձայնը: Ոչ թէ անապատի միջի ճանապարհն էր, այլ միայն ճանապարհ ցոյց տուողը, որպէս զի նրա միջոցով ամէնքը հաւատալ սովորեն: Աւետարանչի սիրտը ցաւում է այստեղ, որ արարածներն իրենց Արարչին չճանաչեցին. որ Իսրայէլը, Նրա սեպհական ժողովուրդը, սեղաններով և տաճարներով, օրէնքներով և մարգարէներով իբրեւ որոշուած ժառանգութիւն Աստուծոյ Որդու, դուռը ծեծող Մեսիային չընդունեց, Նրան չհարցրեց՝ ինչո՞ւ ես դուքսը մնացել, այլ ընդհակառակը, փոխանակ Նրան հիւրընկալելու, բռնեցին, կապեցին և իրենց միջից դուրս ձգեցին և խաչի վերայ կախած դրութեան մէջ անգամ ծաղրում էին Նրան և ասում. «Եթէ Դու ես Աստուծոյ Որդին, իջիր այդտեղից»:

Յովհաննէսի աւետարանը կարգալու համար մարդ պէտք է ծունկ չոքի և երեխայի նման մաքուր, սլաք հաւատ ունենայ: Յովհաննէս աւետարանը պէտք է կարգալ հասկանալու համար այն բարձր գաղափարները, որ նա տալիս է: Որովհետեւ այնտեղ Աստուծոյ ճանապարհներն աւելի բարձր են մարդկանց ճանապարհից, ինչպէս

երկինքը երկրից: Ամէն ոք պէտք է սաղմոսերգուի հետ-
ասէ, «որքան սքանչելի են քո գործերը, Տէր, և որքան
անթիւ են նրանք»: (Սաղմ. ՃԼԹ. 17, 18):

Աստուծոյ Բանը, Քրիստոս աշխարհումն էր և աշ-
խարհն նրանով ստեղծուեց: Իսկ աշխարհն Նրան չըն-
դունեց ոչ միայն իբրեւ կիւրակնօրեայ հիւր, այլ մինչև
իսկ իւր Տէր, իբրեւ իւր ամենալաւ բարեկամ, հաւատա-
րիմ խորհրդատու, ողորմած, բարեխօս և ամենազօր Բարձ-
րեալ: Թէ գուցէ հայրենագուրկի դանգատը մեզ վերայ
պիտի կատարուի, որ ազուէսները իրենց որջն ունին,
երկնքի թռչունները իրենց բունը, իսկ մարդու Որդին,
ոչ մի տեղ չունի, որ իւր գլուխը դնի: Նա որ ամէն
բանի սկիզբն է և վերջը, որի անուամբ մենք մկրտուած
ենք և հաղորդուած ենք, որի անուամբը եկեղեցւոյ մէջ
մեր պսակներն են լինում, որի անուամբը մեր եկեղեցի-
ներն են շինւում, մեր ուսումնարանները բացւում և մեր
գերեզմանները կնքւում, արդեօք կընդունի՞ Նա մեզ իւր
սեպհական տան մէջ: Արդեօք մենք մեր երեխաներին,
մեր սրտերը նրան ենք նուիրում, արդեօք ցանկանում
ենք երջանիկ լինել նրա և միմիայն նրա միջոցով:

Մի քանի շաբաթից յետոյ մեծ պասն է գալիս, որից
յետոյ սկսւում են ապաշխարութեան օրերը: Այժմ իւրա-
քանչիւր մարդ հոգով և ճշմարտութեամբ պէտք է երգի.
«Ինչպէս պէտք է քեզ ընդունեմ և քո առաջդ դուրս գամ,
Տէր,»: Տես, ասում է Տէրը, ես կանգնած եմ դուրսը և
ծեծում եմ քո դուռը. եթէ մէկն իմ ձայնս լսի և դուռը
բաց անի, կը մտնեմ նրա սենեակը և երեկոյեան ընթրիքը
նրա հետ կը կիսեմ:

Իսկ դու, քրիստոնեայ ժողովուրդ, արդեօք սրտիդ
դռները բաց են ընդունելու համար Տիրոջը, որ դուրսը
կանգնած ծեծում է դուռդ, և որը մի քանի օրից յետոյ
բոլորիդ ապաշխարութեան պիտի կոչէ: Ահա այսօր Նա
դուրսը կանգնած ասում է. «Ես եմ հովիւն քաջ, հովիւ
քաջ զանձն իւր դնէ ի վերայ ոչխարաց»: Նա իւր ոչ-
խարներին լաւ է ճանաչում, և արթուն աչօք հսկում է,

որ շլինի թէ գայլը գայ և յափշտակէ: «Եւ ոչխարք իմ
 ձայնի իմում լուիցեն և եղիցին մի հօտ և մի հովիւ»: Եւ
 Այս խօսքերը մեզ համար է ասած, մենք ենք Քրիստոսի
 հօտը, բանանք մեր սրտի դռները լսենք Նրա ձայնին,
 ընդունենք Նրան ներս և պատսպարենք: Թող ամենափա-
 րօղն Աստուած ձեզ մաքուր հոգի և սիրտ տայ, մեր Տի-
 րոջը արժանի կերպով ընդունելու և «Եսայի մարգարէի
 հետ ասելու. Եւ այժմ, Տէր, մեր հայրը Դո՛ւ ես, մենք
 կաւ ենք, դու մեր ստեղծողը և մենք Քո ձեռքիդ գործն
 ենք: Մի քարկանար մեզ վերայ, Տէր, և մի յիշիր մեր
 մեղքերը: Եւ այժմ նայիր, Տէր, Քո ժողովուրդդ և Քո Տա-
 ճարդ Սիօնը Երուսաղէմի նման աւերակ դարձան, Քո
 սրբութեան տունն անէծքի մատնուեց և մեր հայրերի
 Քեզ տուած փառքը հրձիգ եղաւ: Եւ այս բոլորից յետոյ
 դեռ լռում ես, Տէր»: «Ես եմ հովիւն քաջ, և ճանաչեմ
 զիման և ճանաչիմ յիմոցն». Թող Տիրոջ այս ձայնը զգա-
 տացնէ ձեզ և պատրաստ պահէ Տիրոջն ընդունելու հա-
 մար. ամէն:

Պէր. Թադգ. Առակ վարդապետ

